

IV. ODDĚLENÍ.

Rodiny erbovní a přistěhované.

z Abenšperka. Této rodiny erb byl prý bílý štít a na něm černá noha koňská, klénotem byl zlatý klobouk s 3 černými péry. Tak Král ve své Heraldice na str. 333, ale protože není vždy spolehliv, zůstáváme to ve své váze.

z Abšocu, z Obšocu (von Abschatz), německá rodina, z níž Jáchym se přistěhoval před r. 1599 a pak přijat k zemi. Erb se popisuje rozdílně. Kolář našel vyobrazení v erbovníku Salmovském (XXIII K 4 bibl. Pražské) ale popisuje je neúplně jako štít zhora modrý, z dola červený a na něm jelení hlava s krkem Král (str. 329) černou jelení hlavu na stříbr. štítě a touž hlavu za klénot.

Adamové z Veleslavína. M. Daniel Adam psal se tak l. 1576, když přijal městské právo Starého m. Praž. a oženil se s Annou Melantrychovou, ale nedlouho potom psal se z Veleslavína, odkudž lze znáti, že vyzdvižen do vladyckého stavu, list však na to se nezachoval. Erb jeho byl: Štít zhora dolů polovičný červený a modrý, přes celý štít Pegasus v podobenství stříbr. koně s křidloma, k pravé straně vykročený; nad zavřenou helmici točenice s přikryvadly, nad tím dvě křídla (tuším barev štítu) a mezi nimi hvězda zlaté barvy. Pěkně vyobrazeno v kalendáři hystoryckém ku konci, (též Král na str. 270.)

Adlsbachové z Damsdorfu přišli do Čech v 16. st. Jiřík A. (1550 hejtman na Roudnici) byl l. 1570 a potom hejtmanem na Pardubicích. Na pečeti jeho spatřuje se lev Český vzpřímený, ale nekorunovaný, a jako klénot žernov. (Arch. DZ. VII, 1.) Král (na str. 285) určuje barvy štítu zhora červeného, ze zpodu bílého, lva stříbrných barev, žernou bílý s 6 černými péry. Blažek (Adel v. Oester. Schlesien) popisuje štít polovičný, nahoře červený, dole modrý, přes celý štít lev modrý v červeném, červený v modrém, příkr. červená modrá, klénot bílý žernov a v něm 6 kohoutích per.

Agrikola z Limburka. Císař Ferd. II. dovolil (1630, 7. Febr.) Janovi Agrikolovi, expeditorovi při Č. komoře, aby se psal z Limburka a vysadil mu tento erb:

Štít modrý černým pruhem na pokos rozdělený, v horním poli žlutý lev s červ. jazykem vyplazeným a ocasem rozdvojeným s korunou na

hlavě a meč vytažený drže, ve spodním poli v pravo bílá holubice, v levo had se kroucí, oba hlavami k sobě a mezi nimi meč svislý, na jehož konci visí zlaté váhy, turn. helm s korunou a přikryvadly modré žluté barvy, dvě křídla, modré a žluté, a mezi nimi holubice, had a uprostřed meč s váhami. (Dsky zemské 552. B 26.)

Kromě toho obdařen Jan Vilém *Agrikola* (1703, 28. listopadu) rytířským stavem a měl za erb štít červený a v něm bílý pluh, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, za klénot podobu krále v černém oděvu a pod korunou, an drží v pravici bílý pluh. Odkud se psal, není poznamenáno. (Reg. Král.)

Aichlar z Aichlperka. Bratří Antonín a Jakub Vilém Aichlerové nadání (1604, 20. září) erbem a vladycstvím, oboje pak jim potvrzeno 1625, 23. června. Polepšený erb se takto popisuje: Štít na dél rozdělený, v levém černém poli lev žlutý k pravé jako ke skoku obrácený, mající na hlavě korunu zl. královskou s vyplazitým červeným jazykem a s vyzdviženým dvojnásobným ocasem, v druhém poli uprostřed na příč na dva díly rozděleném a to v dolním červeném dílu stojí na zeleném trojnásobném pahrbku prostředním, jenž ty druhé dva něco převyšuje, dubová větev zelená vyrostlá s dvěma zelenými listy a nad nimi nahoře s 3 zl. žaludy dozralými a v horním bílém dílu dva trámy červené sebe nedotýkající od levé vzhůru k pravé na pokos vystupující; v prostředku celého štítu štíteu tolikéž od vrchu dolů na dvě rovné polovice rozdělený, vlevé modré litera F a nad ní koruna trojnásobná císařská, oboje zl. barvy a v druhé žluté polovici půl orla černého rozkřídleného, nad štítem turn. ryt. helm; přikryvadla černá žlutá a červená bílá, nad tím koruna zl. král. z nížto vynikají 2 rohy buvolové, na příč rozdělené, levého dolní polovice černá, horní žlutá, pravého dolní červená a horní bílá a z nich obou rohů při vrchu vycházejí dva praporečky, po pravé červený, po levé bílý, mezi kterými rohy pávový ocas přirozené barvy v prostředku ozdobený znamením zlatého kříže. (Reg. král.)

Aichorn z Reichenpachu. Kašpar Aichorn obdržel (1538, 14. prosince) erbovní list. (Kniha VII, str. 61 v arch. min. vnitra ve Vídni.) Později přijat do rytířského stavu kr. Č. Na pečeti Alžběty Plotové roz. Aichlarové (1714, Arch. DZ. III, 16) je viděti štít pošikem od pravé k levé dělený; v pravé polovici je veverka (čtvernohé zvíře) běžící s ocasem na hřbetě, v levé polovici 3 hvězdy. (Vypsal Kolář.) Král (39) má štít na příč polovičný, v horním modrém poli tři zl. hvězdy, v dolním červeném veverka sedíc své barvy. Klénot jsou křídla červené a modré a mezi nimi veverka.

Albin z Bíléhory. Erb rodiny této málo známé byl: Štít žlutý a v něm medvědí noha drápy dolů obrácená, šípem s červeným opeřením prostřelená, až z rány krev teče. za klénot dvě černá křídla proti sobě.

Albin z Greifenberka. Majestátem l. 1564, 25. května povoleno Janovi *Zbytkovi*, Janovi *Šturmovi*, Ambroži *Chotěborskému*, Jiříkovi *Břez-*

skému, Janovi *Albinovi*, Vítovi *Šprynclovi* a Jiříkovi *Klaudyanovi*, aby se mohli psáti z Greifenberka a dán jim tento erb: Štít modrý, u zpodku tři pahrbky rubínové, nan nichž noh pták žlutý s rozkročenýma zadníma nohama, rozkřídlenými křídly, maje jazyk vyplazený a drže předníma nohama střelu špicí nahoru červené barvy, k pravé straně obrácený stojí, přikryvadla žlutá modrá, točenice a na ní půl noha týmž způsobem. (Reg. král.) U Krále na str. 357 shoduje se jedině erb Šturmův, odchyluje se však Albínův. Pěkný obraz erbu Albínovského v Miltnerových Privatmünzen tab. I.)

Albinové z Hein, na Moravě osedlí, měli na štítě kříž, jehož horní rameno schází a dolní rameno ovinuté jest písmenou S, klénot jest pták vyletující. Tak na pečetí Bohuslavově (1637, v rodopis. listech arch. zem. v Praze).

Albinové z Helfenburka. Předek jich Vácslav Bílek polepšil si své příjmení sám a obdařen vladycťvím v l. 1541—1553; neb tohoto roku, když byl přijat se syny do stavu rytířského, již se psal z Helfenburka. Erb jeho byl štít modrý, v němž za pahrbkem šedivým vyniká pod kolena mužík v červené župici a v červeném špičatém kloboučku, maje levou ruku v bok podepřenou a nesa na pravém rameni rybu prostřelenou, nad níž se vznáší pták (sup neb orel) k pravé straně rozkřídlený. (Rybička v Pam. arch. XIV, 19.) Klénotem je zlatá orlice. (Král na str. 319, ale v Hradech VII na tab. klade černou.)

Albinové z Jenčova měli štít polovičný, v pravém poli modrém pes vyskakující bílý s červeným jazykem vyplazeným a ocasem vzhůru ohnutým, levé pole bylo s černou a žlutou šachovnicí. Za klénot byly dva buvolové rohy, z nichž levý byl modrý a pravý černý a mezi nimi týž pes ale polovičný. (Jak. sb.*) tak i na pečetí r. 1613. V Králově Heraldice na str. 267 klade se červená barva za černou.

Albin z Nyderhaitu. Jiří I. 1535 horní hejtman v Slavkově a později v Jáchymově měl za znamení erbovní štít křížem na čtvero rozdělený, v prvním a čtvrtém poli lva, druhé a třetí je s šachovnicí, z korunované helmice otevřené vynikají dva buvolové rohy a mezi nimi je sedící lev tváří k dívajícímu obrácený. (Miltner, Privatmünzen 7, 716 s vyobrazením.) Král (str. 296) popisuje zl. lva v modrém, šachovnici červenou bílou a zl. sedícího lva mezi rohy modrým zlatým a stříbrným červeným.

Albin z Úrazu v. Kutovec.

Albinové z Weissenblutu nosili na červeném štítě zlatou korunu o pěti špicích, kterouž byly prostrčeny dva praporce barev zlaté a černé, křížem přeložené a mezi nimi zlatá střela vzhůru se nese. Klénot jsou tři pštrosí péra zlaté černé a zlaté. (Král na str. 369.) Erbem tím byl obdařen (1604,

*) Jakubička, bývalý soudní adjunkt v Ml. Vozici a pak v Otčích, sepsal velkou sbírku; část její je 1356 listův s obrazy erbův. Ta se nachází u mne a bude majetkem vyd. ústavu při ministerství školství.

22. června) Samuel A., koncipista v České kanceláři a to majestátem z Říšské kanceláře. (Šlecht. arch.) Jím pečetil (1628) týž Samuel. (Kolář z arch. mus.) Poslední Albínové ke sklonku 18. st. byli jeden roznašečem novin, a druhý knihařem.

Albrecht z Lebentálu. Císař Rudolf dovolil (1581; 26. ledna) Kašparovi Albrechtovi, aby se psáti mohl z Lebentálu, při čemž mu dán tento erb: Štít pošikem od pravého kouta dolů rozdělený, vrchní pole žluté, zpodní červené a v tom jednorozec z polovice černý a z polovice bílý, od levé k pravé straně přímo nahoru ke skoku obrácený s rozzavenými ústy, vyplazeným jazykem. máje roh z čela obdélný bílý a stoje na zadních nohách. (Kolář z reg. král., klénotu nepoznamenal.)

Albrecht z Šontálu. Majestátem l. 1572, 11. června dovoleno Michalovi Albrechtovi písaři důchodnímu panství Přerovského, aby se psal z Šontálu a dán mu tento erb: Štít na příč rozdělený, svrchní pole žluté, zpodní černé, ve kterémž štítu uprostřed křídlo orličí též na příč rozdělené, černé v žlutém, žluté v černém, kolčí helm s točenicí a přikryvadly týchž barev, nad tím dvě křídla orličí, jedno za druhým spojená, též barvami na příč rozdělená, zpodní žluté, svrchní černé. (Reg. král.) Majestátem l. 1594, 19. prosince byl tento erb polepšen a přidáno ještě heslo z *Keřska*. (Reg. Král.)

Albrecht z Toužima a z Viňavé, příjmení rodiny málo známé, jejíž erb byl tento: Štít na pokos, od vrchu levé strany dolů k pravé polovičný, vrchní pole bílé a druhé červené a prostředkem gryf jako rozlícený vzhůru na nohách zpodních stojící a k pravé straně obrácený, ocas mezi nohy dolů vztažený, a křídla nad sebe vyzdvižená mající, s jazykem vyplazeným a tak rozdělený, že je ho polovice bílá v červené půli a polovice červená v bílé, an předníma nohama střelu zlatou na dvě přelomenou a železem vzhůru na sebe obrácenou drží, se spatřuje, kolčí helm s příkr. bílými a červenými a koruna, z níž půl téhož gryfa i se střelou vyniká. Jan, Šimon a Lorenz Albrechtové připustili k tomu erbu Matyáše *Tymera*, měšťana Nového města Pražského, což císař Matyáš (1616, 15. dubna) potvrdil. (Reg. král.)

z Aldringen Jan, prvotně chudého původu, přišel z Lucemburska, najal se u cis. vojska jako sprostý vojín, avšak již l. 1622 byl nejvyšším a naposled generálním polním maršálkem († 1634). Prvotní jeho erb na štítě koruna se 4 železy a klénot ruka s ramenem, též znamení držící, polepšen, když 1627, 17. prosince byl povýšen na svob. pána Římské říše. Erb jeho byl potom tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zlatém byl starý erb, totiž zlatá koruna a skrze ni prostrčena dvě vlčí železa černá s háky na konci, 2. a 3. pole bylo modré a v něm 3 bílé hvězdy o 6 špicích, dvě nahoře, třetí pod nimi. Klénotem byly 3 helmice a na nich dva červené praporce pěších s bílými kříži, mužské rameno držící korunu s železy a černý orel. (Říšská rejstra Ferdinanda II. 1623—1634. Obr. Kadich-Blažek tab. 203.)

Alemanové, rodina z Německa pocházející, jichž část se v Čechách usadila a tu počestila. Jejich starožitný erb, štít polovičný, zvrchu červený a v něm bílý lev v kroku, u zpodu v bílém poli tři červené vlčí udice, dvě nad jednou, klénot lev vynikající s příkr. bíl. červenými polepšen z Říšské kanceláře (1602, 9. března) helmicí a korunou. Říšského stavu panského dostalo se jim l. 1715 a 1850, ale tyto pošlosti vymřely. Česká větev do byla si práva inkolatu.

Alexiové a Žďárští z Lovče. Král Ferdinand povolil (1545, 3. září) Jakubovi Žďárskému a Aleximu Hedvábnému, aby se psali z Lovče a dal jim tento erb: Modrý štít a v něm hlava bílá pštrosova i s krkem, přikryvadla modrá bílá, dvě křídla orlová, modré a bílé vzhůru stojící (avšak znamení erbovní se neopakuje. — Reg. král.) Alexi přijat l. 1556 do rytířského stavu a potomci přijali jeho jméno za příjmení. Dočkali se ještě 19. věku.

Allman z Almšteina. Tobiáš vyzdvižen (1626, 12. října) do stavu vladyckého kr. Č. Na pečeti jeho l. 1641 spatřuje se štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli střelec a v 2. a 3. zajíc. Klénotem jsou dvě složená křídla. (Sbírký rodopisné v zem. arch.) Král (298) popisuje 1. a 4. černě a zlatě dělené, přes to střelec s napjatým lukem na 3 zelených kopcích, 2. 3. červ. se stříbr. kozlem ve skoku, a křídla černá.

Alsterlové z Astfeldu pocházeli ze staré rodiny městské, která žila v Budějovicích a psala se Alsterle. Jak se dostali k svému prvotnímu erb, totiž modrému štítu, na němž bílá krokev s 3 bílými růžemi, není známo. (Rodopisné poznámky v arch. zem.) Jan A. získav úřady a statky, povýšen (1665, 10. května) od cis. Leopolda do rytířského stavu starožitných rodin, tak aby se psal z Astfeldu. Když pak bratří Jan Václav a Josef Antonín povýšeni (1755, 18. října) do stavu panského, polepšen a rozmnožen jich erb a přidán jim erb vymřelých rytířův z Vydří, jichž příjmení též přijali do svého. Erb jejich potom byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole červené a v něm dva bílé rohy, 2. černé a v něm zl. cis. koruna, 3. červené a v něm 3 nad sebou položené parmy ven hledíce, 4. červené a v něm bílý chrt se zl. obojkem sedě na červ. polštáři s 3 třapci, uprostřed štítu štítek černý, na němž bílá krokev, pod níž je jedna a nad ní dvě bílé růže, nad štítem 3 helmice s přikryvadly černými bílými; na pravé 2 bílé rohy, na levé chrt, na prostřední černý orel hledě v pravo. Štít drží dva žlutí lvi o jednoduchém ocase. (Reg. král. Obraz týchž erbův KB. tab. 3.)

Alt z Kunratic v. Voříkovský.

z Althanu. Obraz erbu v Naučném Slovníku Ottově, II, 18, kromě toho Kadich-Blažek, Mähr. Adel. na tab. 1, Meraviglia Böhm. Adel na tab. 57.

Altwaterové (od r. 1755 se vyskytující) měli a snad ještě mají štít křížem na čtvero polí rozdělený; v 1. a 4. poli bílém 4 (neb 5?) červených pruhův

příčných, v 2. a 3. žlutém orlice bez koruny; nad helmicí je vrchní část orlice (bez nohou. — Rodopisné sbírky v zem. arch.)

Amerynk z Jntálu. Předek rodiny této Volf dostal erbovní list, kterýž syn jeho Jan l. 1604 ukázal. (Kn. 558 v arch. m. Prahy.) Že se darování stalo před r. 1589, dokazuje se tím, že Jan se připomíná v tituláři l. 1589 vydaném. Erb jejich byl: Štít bílý a v něm pošikem od pravé dolů tři červené pruhy a nad helmicí křídla složená týmž způsobem zbarvená jako štít. (Pečeť z r. 1616 v arch. mus. Jak. sb. Král na str. 307.)

z *Amštatu* měli prý štít modrý a v něm bílý měsíc rohy vzhůru obrácený a nad ním žlutou hvězdu. Tak je i ozdobeno modré křídlo nad helmicí. (Tak Král ve své Heraldice na str. 355.)

Andreae z Velechova v. Hymlestein.

Antoni z Adlersfeldu, jméno šlechtické rodiny, jež se přistěhovala z Vidně na počátku 18. věku a pak v Praze neb vojenských povinnostech žila. Erb její štít na příč polovičný, v horním (bílém?) poli (černá) orlice, ve spodním poli červeném pruh žlutý z dola v levo k pravé nahoru položený a v něm růže (barvy? — Rodopisné sbírky v Zem. arch.)

Arcat (Artzat), příjmení rodiny Slezské, jejíž erb byl tento:

Štít modré barvy, v němž pošikem od pravé dolů stříbrný pruh a na něm zlatá střela nahoru obrácená, nad otevřenou helmicí koruna, z níž vyniká mužík v oděvu v pravo modrém, v levo zlatém, majíc na hlavě špičatý klobouk stříbrné barvy s feflíky modrými a bílými, levicí se opíraje o bok a pravicí drže dotčenou střelu; přikryvadla modrá, zlatá. (Blažek, der Adel v. Oester. Schlesien str. 3. 111. Kadich-Blažek Der mährische Adel 4, Král, Heraldika 303.)

Arco příjmení hraběcí rodiny. Scipio hrabě z Archu obdržel 1564, 12. srpna majestát, aby se psal z Jaroslavíc a to aby přešlo i na jeho bratří. Při tom potvrzen jeho erb, zlatý štít a na něm 3 modré luky, helmice se starodávnou korunou a příkr. zlatými modrými, nad tím vynikaje černý orel o dvou hlavách. (Arch šlechtický ve Vidni.) Pozdější vývoj vylíčen a vyobrazen jest v dílech Kadichových a Blažkových.

Pavel Aretin Klatovský obdařen majestátem l. 1615, 25. srpna, aby se mohl psáti z *Ehrenfeldu* a tímto erbem: Štít modrý, u jehož spodku zeď z kvadrátového kamene cihelné barvy se stínkami, z jejížto prostředku oděvec v celém kyrysu zavřený, drže v pravici dvě zlaté střely křížem přeložené, v levici pak pavězu na dél barvami rozdělenou a to v pravé bílé půl červené růže a v levé červené půl bílé růže drže, maje na hrdle zlatý řetěz zavěšený a za helmem nad oči vyzdviženým dvě pera pštrosová přihnuta, svrchní bílé, spodní červené, kterýž až po kolena vyniká a k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s příkr. žlutými modrými, koruna zlatá, dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené, pravý (zhora) žlutý, modrý, levý modrý žlutý a mezi týmiž křídly ruka zbrojná vyzdvižená, kteráž prsten zlatý pečetní s zafírem drží.

(Reg. král., Rybička v ČČM, 1889, str. 286, s čímž se shoduje i Králův popis na str. 317.)

Arioli z Morkovic. Cís. František vyzdvihl (1796, 14. května) Jana B. Arioli z M. do rytířského stavu, dala mu tento erb:

Štít polovičný, zhora zlatý, zdola modrý. V horním poli pošikem železná kotvice, v dolním na zeleném vršku krocán (morák) své přirozené barvy. Dva otevř. helmy pod korunami s příkr. modrými zlatými, na jednom kotvice, na druhém morák na zeleném vršku. (Rg. královská, Kadich-Blažek tab. 3, Král na str. 279.)

Arnoldin z Klaršteina. Matyáš Arnoldt obdržel majestátem l. 1612, 18. října a vyšlým z Říšské kanceláře erb, v němž byl lev na štítě a za klénot rohy s lidskou rukou držící žezlo. Císař Ferdinand II. potvrdil (1623, 18. března) témuž Matěji, jenž se psal Arnoldin z Klaršteina, tento stav a obdařil jej novým rytířským erbem a to takovým:

Štít polovičný, vrchní polovice žlutá a v ní mouřenín pod korunou, drže v pravici střelu a v levici luk, zpodní polovice s bílou a červenou šachovnicí, ot. helm s korunou a černými žlutými a červenými bílými přikryvadly, nad tím černá orlice korunovaná stojící, na jejíchž prsech je zlatá písmena F (též z Říšské kanceláře. Arch. šlechtický ve Vídni.)

Když cís. Ferdinand II. povýšoval (1630, 2. listopadu) Matyáše tehda Říšského dvorního radu a tajného sekretáře a jeho zetě Theodora Hartmana a Jana Bonaventura Papazoni do rytířského stavu Říše a dědičných zemí, znova se popisuje posavadní erb Arnoldinův a ještě podrobněji, že totiž mouřením má okolo hrdla zlatý řetěz s červeným kamínkem, na hlavě točenici červené a bílé barvy a zlatou korunu pohanskou. Majestátem tím vysazen jest pro všechny tři osoby a jejich rodiny nový erb všem společný. (Popis jeho při rodině Hartmanovské.) Matyášem vymřela rodina ta po meči. (Vyobrazil Meraviglia, Böh. Adel na tab. 92.)

Arnolt z Dobroslavína. Tomáš J. Pešina z Čechorodu jakožto palatin obdařil 1668, 15. dubna Jana A. Hradeckého, impressora v Litomyšli, erbem a vladectvím. (Jelínek H. Litomyšle, II, 71. Výroč. zpráva reálky v Litomyšli 1878.) Královského potvrzení dostalo se 1725, 9. října. Prvotní jejich erb byl štít polovičný, horní pole bílé s polovicí modrého noha, zpodní černé se žlutou hvězdou a za klénot půl noha držícího žlutou hvězdu. (Král na str. 280, Jak. sb.) Později změněn erb ten tak, že byl štít pošikem na tři pole rozdělen, v prostředním přidán bílý lev v červeném, vrchní pole bylo žluté s modrou, zpodní modré se žlutou hvězdou a za klénot byla polovice bílého lva držícího hvězdu. (Král na str. 305.)

Arpín z Dorndorfu. Majestátem l. 1556, 24. dubna povoleno Matyáši *Biskupovi*, Václavovi *Arpínovi* a Jeremiáši *Kemnicárovi*, aby se mohli psáti z Dorndorfu a dán jim erb: Štít žlutý, v němž jest bazišek s nohama, s ocasem zatočeným a s křídly vzhůru rozkřídlenými,

vše modré barvy, k pravé straně obrácený, máje tvář panenskou přirozené barvy a hlavu zlatým čepcem začepenou, kolčí helm, točenice s feblíky a přikryvadly zlatými modrými a nad tím nade vším týž bazišek. (Reg. král. Viz i ČČM. 1904, str. 146.)

Kašpar *Arsenius z Radbuzy* byl kanovníkem u sv. Víta a proboštem na hradě Pražském († 1629). Erb jeho (1617) byl gryf čtvernohý, přímý, drže v předních nohách květinu; táž květina je i klénodem mezi dvěma křídly (Rodopisné paměti v arch. zem.)

z Aneršperka páni, pak hrabata a knížata, nosili prvotně na štítě zubra nebo jeho polovici vrchní nad korunou, později měli rozmnožený erb, totiž: štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm zlatý zubr máje zlatý kruh skrze nozdry protažený, 2. a 3. pole zlaté a v něm na dlouhé lavičce bílé černá orlice, v prostřed štítu štítek bílý, v němž červený lev s dvojitým ocasem, nad štítem 3 helmice korunkované s přikryvadly červenými zlatými, bílými červenými a zlatými černými; na levém červený lev, na pravém zlatý tur až na zadní kýty, na prostředním lavičce s orlicí. Když l. 1630, 11. září Dětrich a Hanuš Ondřej strýci z A. vyzdviženi za Říšská hrabata, polepšen erb ten tak, aby na každé orlici byla zlatá koruna královská. (Reg. říšská Ferdinanda II. 1621—1634.) Obraz nynějšího erbu v Ottově Slovníku Naučném, II, 1021, Meraviglia tab. 80, Kadich-Blažek tab. 3 (7 obrazův.)

Augustin z Fyrštenfeldu v. Oršinovský.

Aulner z Birlenfeldu, příjmení rodiny, která hejtmanovala na zámcích v Čechách. Erb jejich byl tento:

Štít polovičný dělený pošikem od levého rohu dolů; dělicí čára jest cimbuří, dolní pole je bílé, vrchní červené a v něm brněné rameno ohnuté s mečem dobytým. Ot. helm s korunou a přikryvadly červenými a bílými, nad tím též rameno a křížem za ním praporec červený bílý se žerdí. (Meraviglia tab. 92.)

Oldřich *Austalo de Sala* známý královský stavitel, jenž přijat l. 1587 za obyvatele království a učinil l. 1590 přiznání k zemi, měl štít na přič polovičný, v hořejším větším poli byl dům se střechou o třech štítech, okny a vraty, ve zpodním 3 a 3 pruhy pokosem od pravé k levé vzhůru, klénodem byla orlice. Tak na žetonu. (Miltner, Privatmünzen tab. IX. n. 67.)

Jan *Badurek ze Skočova*, Čech, obdařen (1551, 30. ledna) erbem, jenž se takto popisuje: Štít na dvě pošikem od pravé k levé straně rozdělený, zpodní polovice k levé straně modré, vrchní červené barvy; od zpodku štítu suchý pařez anebo peň se zlatými suky vyniká, na které veveřice své přirozené barvy na zadních nožičkách, majíc ocas zdvižený z polovice v dolním až po přední nohy a z polovice ve vrchním poli sedíc a držíc střelu zlatou koncem ostrým do úst obrácenou, majíc na hrdle zlatý oboječek, točenice a přikryvadla modré a červené barvy, a nad tím pařez s touž veveřicí. (Reg. král.)

Erb *Bahenských z Lukova* byl štít polovičný, spodní pole modré a v něm 3 zlaté lilie, jedna u zpodu a dvě nad ní, vrchní zlaté, v němž polovice lva červené barvy prsy ven obráceného, točenice a přikryvadla červená zlatá a modrá zlatá, klénot 3 péra pštrosova červené, modré a zlaté. Tímto erbem obdařen l. 1559 Jan B. (Reg. král.)

M. Martin *Bacháček* obdařen (1591, 7. prosince) stavem vладыckým, aby se psal z *Neuměřic* (Nouměřic) a dán mu erb: Štít modrý a v něm znamení z oblohy nebeské, jež slove Pegasus v podobenství bílého koně s dvěma křídly, k pravé straně obrácený s 9 hvězdami na sobě, přikryvadla a točenice bílá modrá, za klénot mužíček v modrých poctivcích neb nohavicích po pás nahý, pintou zlatou opásaný, luk s štelou natažený v rukou mající. (Reg. král.)

Benedikt Oldřich *Bachmaier* sloužíval vojensky, pak byl podkoním u Františka z Bryslu a konečně hejtmanem na jeho statcích. (Brysl držel Kratonohy a jiné statky v Hradecku.) Daniel Pachta z Rajova jako cis. palatin obdařil jej heslem *von Hatty* (1677, 3. července) a tímto erbem: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrá a bílá šachovnice, nad tím pruh červený bílý a nad ním vojenský buben červeně a zlatě žíhaný a ještě výše 2 kostky, v 2. poli rytíř na bílém koni k pravé obrácený stoje na pruhu červeném a bílém, v 3. poli týž rytíř k levé obrácený a na zeleném pahrbku stojící, helmice zavřená, nad níž vévodská koruna a z ní vyniká rámě zbrojné k pravé obrácené, držíc meč se zl. rukovětí a ovinutý pintou červenou rozletitou, jež má červené trásně; přikryvadla modrá stříbrná a červená stříbrná. (Prvotní list v arch. města Písku.)

Balbin z Orličné. Majestátem l. 1553, 6. listopadu povoleno Janovi B., sekretáři při apelacích, a Filipovi, bratrovi jeho, aby se psali z Orličné a dán jim tento erb: Štít na zděl polovičný, v pravém bílém poli polovice orla (dvouhlavého) popelavé modrou pomíšené barvy, druhá polovice černá a přes ni na příč žlutý pruh, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a popelavými bílými, nad tím věnec zelený vavřínový a břechtanový, dva rohy buvolové, bílý a žlutý, mezi nimi orlí křídlo popelavé. Avšak již l. 1562, 21. listopadu polepšen týž erb takto: Štít na zděl polovičný, v pravo žlutý a v něm půl orla ptáka černého s ocasem, jednou nohou, křídlem rozkřídleným, ústy rozzavenými a zlatou korunou na hlavě, levá polovice bílé barvy a u prostřed červený pruh, turn. helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad korunou dva rohy barvami rozdělené, pravý žlutou a černou, levý bílou a červenou a mezi nimi orlí křídlo černé a žluté barvy. Toto polepšení rozšířeno pak (1567, 25. srpna) na bratří Balbiny (t. j. Janovy. Reg. král., Rybička v Pam. arch. III, 138.) S tím také souhlasí pečeť (1575, v Českém Brodě) a doplňuje týž popis, že má býti křídlo v klénotě přetaženo pokosným pruhem (totiž žlutým v černém). Tak i Jak. sb. a Král na str. 263. Viz

těž Rybičkův článek o erbovních rodinách Hradeckých. (Obraz v Hradech II. tab.)

Jan *Bankovský z Bankov* 1591 hejtman na Boru (pod Přimdou) z neznámé jinak rodiny měl na štítě zvíře na způsob gryfa s zadními nohami tlustými, za klénot pak jedno křídlo (neb dvě složená? — Kolář z arch. Třebonského.)

Barští z Baště osedlí v 16. st. na Moravě měli erb, na štítě polovici horní střely, končící se dole ve dvě ramena s nasazenými růžičkami. (Paprockého Zrcadlo 442 a odtud KB. str. 6, tab. 4.) B. str. 4, tab. 2 popisuje kromě toho jiný erb Borských, prý jiné rodiny, totiž bílý roh na modrém štítě, klénot dva modré rohy, z nichž každý je posázen čtyřmi kuličkami.)

Bárta z Dřeviče v. Kropáč.

Barták v. z Bezdědic.

Bartodějští z Bartoděj měli tento erb: Štít bílý a v něm pruh modrý pošikem od pravého horního koutu a v témž pruhu tři bílé routy vedle sebe a též pošikem, přikryvadla týchž barev a za klénot křídlo modré tak zbarvené jako štít. (Jak. sb. Král na str. 303, Kadich-Blažek tab. 4.)

Bartošek z Dražiče v. Žipanský.

Bartošovic z Prandfelsu. L. 1589 28. října obdrželi Valentin *Bartošovic* jinak *Uhlíř* řečený a Jáchym *Tomášovic*, měšťané Plzenští, erbovní list, aby se psali z Brandtfelsu a dán jim erb:

Štít pruhu na čtvero dělený, 1. a 3. pruh (od pravé k levé) černý 2. a 4. zlatý, pošikem od pravé na přič pruh bílý, na němž je poleno se dvěma větvemi hořícími a plameny vyskakujícími; kolčí helm pod korunou s příkr. černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím křídlo barvami tak rozdělené, jako je štít. (Král na str. 273. Majestát byl vydán z nějaké kanceláře ve Vídni kromě Říšské.)

Daniel *Basilius z Deutschenberka* († 1628), známý učenec, byl již l. 1612 erbovníkem, ale l. 1624, 23. října erb jeho polepšen takto: Štít polovičný, v levém poli žlutém při zpodku koule, z nížto stromek se sedmi planetami červenými a pěti lístky modrými vzhůru vyniká, při jejížto zpodku nad koulí měsíc konci vzhůru obrácený, v prvním pak dolejším lístku po levé straně Dobropán, v druhém hořejším Smrtonoš, v třetím jako na makovici Hladolet, v čtvrtém též hořením po pravé straně Kralomoc, a v pátém posledním neb dolejším Krasopaní, v prostředku pak dotčeného stromku slunce se spatřuje. (Planety ty červené označeny jsou znamenými svými), v druhé polovici dvě pole pruhem červeným od zpodku levé strany k pravé vzhůru na pokos rozdělená, v dolejším bílém tři dvojnásobné lilie červené, dvě při zpcdu vedle sebe a třetí na hoře sama stojící, v hořejším modrém poli zvíře noh k pravé straně jako ke skoku obrácený s roztaženými křídly žluté barvy, s rozzavenými ústy a vyplazitým jazykem, maje na hlavě zlatou korunku královskou; otevřený helm s přikryvadly červenými bílými (po levé) a mod-

rými žlutými, nad tím zlatá koruna královská, z nížto dva rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, levý (zhora) bílý a červený, pravý žlutý a modrý, z nichž každého při vrchu tři pera pštrosová, z levého dvě červená a prostřední bílé, z pravého dvě modrá a prostřední žluté vynikají, mezi kterými rohy věnec zelený routový, v němž hvězda červená o šesti špicích se vidí. (A. Rybička v ČČM. 1889 na str. 474 z reg. král.)

Jakub *Bassevi* (vl. Basševi) ze staré židovské rodiny v Praze pocházející a známý z dějin nešťastné mince dlouhé obdržel (1622, 18. ledna) majestát z Říšské kanceláře, aby se psal z *Treuemburka* a přidán mu tento erb: Štít černý, v němž od dolejšího levého k hořejšímu pravému koutu natažen jest stříbrný pruh s třemi po sobě jdoucími červenými hvězdami o 8 špicích; nad tím a pod tím v polích jsou rozsápaní ku předu obrácení lvi své přirozené barvy s vyplazenými červ. jazyky a dvojitými ocasy, kolčí helmice s korunou a přikryvadly zlatými černými a červenými stříbrnými, nad tím dvě orlí křídla v půli pošikem rozdělená, jedno s vrchu žluté, dole červené, druhé bílé a od zpodu černé a mezi nimi lev podobně jako v poli, předníma nohama do pravého křídla sahaje. (Lumír, 1858, I, 377, ČČM. 1883, 328.)

Baulerové z Hohenburka měli štít klínem, dole širokým, nahoře zaostřeným, jdoucím od zpodu a prostřed vrchu se končícím rozdělený; v polích pravo a v levo bylo po lvu, v klínu pak u zpodu tři pahrbky, z nichž vyniká ruka s ramenem držíc meč vyzdvižený, klénotem jsou dva rohy a mezi nimi táž ruka. Tak 1675 Jan František (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Bavor z Kosmačova v. Hradecký.

Beck příjmení rodiny, která bydlela v Tachově až do 18. století. Jeden z nich Matyáš konšel tudíž pocházel po matce roz. Munkové z Wenderu z tohoto rodu, a protože týž rod vymřel, dal mu císař Matyáš (1617, 27. ledna z České kanceláře) týž erb odumřelý, totiž štít modrý, jehož prostředkem jdou dva široké pruhy blízko sebe položené, zpodní bílý, svrchní žlutý, nad štítem helmice zavřená pod korunou (z milosti přidanou), přikryvadla v pravo žlutá v levo bílá, za klénot bílý pes sedě, očima k pravé obrácený, maje ústa otevřená a jazyk červený vyplazený a zlatý obojek na hrdle. Při tom mu povoleno, aby se psal *de Munckaw*. (Prvotní majestát v soukromém majetku ve Vídni.) Jiný, Václav Beck († 1728) měl na štítě příčný pruh a v něm 3 hvězdy. (Rodop. paměti v zem. archivu.)

Pražská rodina *Beerův*, která se psala von *Beern*, měla erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. půl medvěda vždy ke vnitřku obráceného, v 2. 3. krokev, ale nad helmem medvěd celým tělem drže v pravé meč a v levé praporec. (Rodopisné paměti v Zem. arch.)

Eliáš *Behem*, šmukýř v Praze (1562) nabyl před r. 1582 (bezpochyby z Říšské kanceláře) majestát na heslo z *Bavenberka* a erb, totiž štít polovičný, pravé pole stříbrné, v něm od zpodu kopec o třech pahrbcích

a na něm strom. (Baum, Berg), v levém dva zlaté a dva červené pruhy pošikem od levé k pravé nahoru, nad zavřenou helmici a točenicí dvě pera, zelené a bílé. (Miltner, Privatmünzen, Král na str. 263.)

Běchovský z Ochsenšteina v. Kyndlík.

Bechynský z Opřetic. Král Ferdinand povolil (1538, 14. září) Mikuláši *Majerovi*, ingrosatoru desk zemských, Martinovi *Hoškovi*, též ingros. desk zemských, Kašparovi *Hulčinskému*, komorníku při deskách zemských a Štěpánovi *Bechynskému*, aby se psátimohli z *Opřetic* (Vopřetic). Při tom jim dán erb, štít modrý a v něm lvová hlava (barvy zlaté neb přirozené?) přikryvadla modrá zlatá, nad tím dva rohy, pravý modrý a levý zlatý a mezi nimi lvová hlava. (Reg. královská.) K tomu jest toliko připomenouti, že jméno Hošek jest chybně psáno, neb Martin psal se *Hložek z Vopřetic*, jak měli zřejmě psáno na pečeti i na listu r. 1550 v arch. min. vnitra v Praze. (Martina Hložka z Woprzeticz.)

Belcredi, příjmení hraběcí rodiny, která měla České hrabství od r. 1769 a původem svým byla rodinou Lombardskou. Erb jejich byl tento:

Štít na příč trojdílný, vrchní pole zlaté a v něm černá orlice, prostřední pole červené a v něm bílý lev korunovaný v běhu, spodní pole zlaté a v něm červený lev tím způsobem, 3 ot. helmy s korunami a příkr. černými zlatými a červenými bílými, nad střední korunou černá orlice, na ostatních poloviční lvi v pravo bílý v levo červený. (Meraviglia na tab. 57.)

Bělohradský z Kosmačova viz Hradecký.

Cipryan Karel *Bělecký z Těšnova* dostal (1580, 5. září) erb: Štít polovičný, v pravo modrý, v levo zlatý a na těch polích orl celý rozkřídlený, v pravo zlatý, v levo modrý, k pravé straně obrácený a týž klénot. Tuším tu hádati na orlici, neb o orlu by se neříkalo, že je k pravé obrácený. (Reg. král.) Podobný ale rozdílný erb je u vladyk z Těšnova.)

Jan *Bělohorský z Jestřebí* Moravan, obdařen (1556, 8. července) tímto erbem: Na štítě u zpodu 3 pahrbky zelené, z nichž dub uprostřed štítu stojící, se 3 větvemi neb haluzemi na tré rozdělený vychází, na kterém dubu trouba černá se šňurou zlatou otočená visí, přikryvadla červená černá, křídlo orličí červené, v němž jest dub a trouba. (Reg. král.)

Bělští z Bělíc měli erb, štít bílý, přes něj v půli pruh červený pošikem, v kterémž se 3 růže rozínové barvy spatřují, přikryvadla bílá červená, točenic s příkr. bílými červenými, 3 pštrosová pera, bílé, červené a bílé. Adamovi B. z B. polepšen týž erb (1616, 5. července) tak, aby místo točenic měl korunu zlatou královskou. (Reg. král.) Odchylně popisuje Král na str. 303 a na str. 276 a 369 má ještě erb jiných Bělských.)

Belvic z Nostvic. Rodina tato přišla do Čech na počátku 16. století. Erb jejich byl štít na zděl polovičný, v pravo černý, v levo bílý (neb i obráceně) a přes celý štít dvě žluté vidle křížem a pošikem přeložené, přikryvadla černá bílá, helm s korunou, z níž pět dlouhých zelených listův vyniká (Erbovník Salmovský, Paprocký o st. ryt. 303. Nesho-

duje se Král na str. 269 a v Hradech VIII. na tab., klada vidlice týchž barev jako štít a pět červených per.)

Beneda z Liběchova. Erb jejich byl prý štít, jako Fráňkův. Tak Král na str. 329. (Mně není nic o té rodině známo.)

Beník z Petřsdorfu. Beneš a Štěpán Beníkové obdařeni l. 1613 erbem a psali se z Petřsdorfu. Oboje jim potvrzeno (1624, 6. února) z České kanceláře. Erb jich se popisuje takto: Štít pokosem od leva nahoru polovičný, od zpodu bílý, s vrchu modrý, přes celý štít hvězda o 6 špicích, modrá v bílém, bílá v modrém, turněská helmice s přikryvadly bílými červenými, koruna, dvě křídla, bílé a modré. (Reg. král. Meraviglia tab. 19.)

Beniško z Dobroslavě, příjmení rodiny, která obdržela r. 1816 heslo a erb. Tento je takový:

Štít modrý a na zeleném zpodku štěp zelený, úrodou jablek ozdobený, jehož kmen jest proražen pošikem zahradnickým nožem se zlatým držátkem, nad tím je zlatá hvězda. Nad štítem 2 helmy s korunami a přikryvadly modrými zlatými a červenými bílými; na pravém jsou dvě křídla rozložitá modrá, na pravém křídle zlatá hvězda, na levém dotčený nůž, nad levou korunou 3 pštrosová péra, bílé prostřední, ostatní červené. (Meraviglia str. 273 a tab. 128.)

Benýdek z Veverčí v. Grejnar.

Beránek z Nysdorfu. Majestátem l. 1604, 16. června povoleno Samuelovi *Beránkovi* Piseckému a Matyášovi *Haníkovi* Nymburskému, aby se psali z Nysdorfu a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá a v ní půl orla (lépe orlice) modrého k pravé straně obráceného s ústy rozzavenými a jazykem vyplazeným, v levé modré tři lilie žluté, jedna nad druhou, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křídla orličí proti sobě postavená a barvami žlutou a modrou střídavě rozdělená a mezi nimi zlatá lilie. (Rybička v Pam. arch. IV. a 92, též Král na str. 264.)

Berbistorf z Berbistorfu. Rodina tato děkovala za erb císaři Bedřichovi. Majestátem d. asi l. 1455 dal Kašparovi *Berbistorfovi* a jeho synům tento erb: Štít na zděl polovičný, polovice černá, polovice červená a od zpodku štítu dvě ruce s rameny ošacené, červená v černém, černá v červeném, držice rukama bílou korunu a nad tím bílou hvězdu, oboje v dělicí čáře, přikryvadla černá a červená, za klénot dvě křídla proti sobě, jedno černé, druhé červené a mezi nimi dvě ramena držice korunu a hvězdu. (Chmel, Regesten 328.) Do Čech byli přijati l. 1546. Erb jehož zde užívali, byl takový, jako byl popsán, ale na štítě bylo pravé pole červené a koruna a hvězda barvy zlaté. (Meraviglia tab. 93, Jak. sb., Král na str. 270 a 321. Obraz H. I. tab.)

Berchthold z Uherčic. Jakub Berchtold, úředník dvorské komory vyzdvižen l. 1627, 6. července do Říšského stavu rytířského a polepšen jeho posavadní erb tatko:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm černá orlice pod korunou, v 2. a 3. poli hůrka zelená o třech pahorcích a na ní černý klín ostřím nahoru a v něm žlutý lev k pravé obrácený maje jazyk červený vyplazený a drže v pravé noze přední kord; pole v pravo a v levo od klínu jsou pošikem a pokosem k sobě rozděleny na tři pruhy, dva červené a prostřední bílý, nad štítem 2 turn. helmy s korunami a přikryvadly červené bílé a černé žluté barvy, na prvním je polovice lva, jako na štítě a na druhém černá orlice. (Šlecht. arch. ve Vídni.)

Stav se Jakub ředitelem dvorské komory, povýšen 1633, 4. května do Říšského stavu panského. (Reg. císařská ve Vídni.) Psal se již před tím z Uherčic. L. 1701 dne 20. června povýšen Frant. Karel, potomek jeho, do stavu hrabského král. Českého, jsa již po otci hrabětem v arciknížectví Rakouském. (Reg. král.) V obou těchto majestátech se popis erbu pohřešuje. Poslední erb vyobrazil Meraviglia na tab. 57, Kadich-Blažek tab. 6.

Volf *Bernharl z Reichenpernu* obdržel l. 1544 erb, štít žlutý, v němž jest od zpodku pravé strany a k vrchu levé strany pošikem ostrev černá se 6 suky, nad tím kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, koruna zlatá, z níž dvě křídla orlová, pravé žluté, v němž od zpodku levé strany až k vrchu pravé ostrev černá jako v štítu vyniká, levé pak černé barvy se vidí. (Reg. král.)

Berounský z Leonberka podle Krále (str. 290) téhož erbu jako Fabriciové.

Řehoř *Berunic z Berunic*, jenž přijat l. 1603 za obyvatele, měl štít na přič polovičný, ve vrchní polovici půl medvěda, ve spodní tři klíny vzhůru obrácené, klénot půl medvěda. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Běšín z Löwenrosen, Václav František byl r. 1669 písařem na Žirovnici a podle domnění Fr. Teplého byl nobilitován Slavatou jako palatinem. Týž popisuje zkrátka jeho erb, totiž na štítě lvíčky a růže a jako klénot buvolové rohy. (ČČM. XXX, 479.) Že by pocházel od starých Běšínův, není pomyslení, leč by se za to mělo, že pocházel z nemanželského lože.

Betengl z Najenperka. Kryštof Betengl přišel asi r. 1563 do Prahy z nějakého Najperka a píše se r. 1582 z Najenperka. V těch asi letech nabyl nobilitace, bezpochyby z Říšské kanceláře. Potomci jeho psali se Wettengel. Erb jejich byl tento: Štít bílými a červenými pruhy na přič dělený a do těch pruhův vniká od zpodu modrý klín na stranách trochu přiohnutý, dosahuje ostřím vrchu štítu a v témž klíně u zpodu 3 zelené vršky a na prostředním stojí věž s cimbuřím a červenou střechou, ze kteréž věže z okna vyniká dělo, příkr. modrobílá a červenobílá, klénot dvě bílá křídla rozložitá a na nich po dvou červ. pruzích pošikem a pokosem a mezi nimi zlatá hvězda. (Mer. tab. 93, Král v Hradech, II. tab.)

Bezděcký z Bezděčí hory. Majestátem d. 1558, 17. ledna povoleno Janovi Bezděckému, aby se psal z Bezděčí hory. (Reg. král.) Erb mu daný byl štít modrý, u jehož zpodu jest žlutý měsíc rohama vzhůru obrá-

cený a nad ním žlutá hvězda, přikryvadla týchž barev a jako klénot paví kyta a na ní měsíc a hvězda, jako na štítě. (Jak. sb.)

z Bezdědic. Král Vladislav dal 1479, 21. října Pavlovi, Bartoloměji a Vácslavovi z Bezdědic vladectví a erb, totiž: Štít modré barvy, v němž jest uprostřed jelení hlava i s krkem a halží neb řetězem zlatým, helm a na něm křídlo rozkřídlené barvami (na příč) rozdělené, modré a žluté barvy. (Arch. kapitoly Pražské.) Shoduje se Jak. sbírka kromě barev, neb štít je tu bílý a křídlo černé. Pečetí je několik v arch. mus. Téhož erbu jsou i ti, kteří se psali *Bartákové z Bezdědic*.

Bezděkovský z Děvína. L. 1603, 3. února dán majestát Janovi Duchoslavovi *Kadovskému*, Bohumilovi *Gerlovi*, Matyáši *Jirkovskému*, Diviši *Rotmberágroví* a Michalovi *Bezděkovskému*, měšťanům St. m. Praž. a Jakubovi *Drnovskému*, měšťanu města Slaného, aby se psali *z Děvína* a propůjčen jim tento erb:

Štít pošikem dělený od pravé strany, v horním poli modrém zlatý lev (polovičný) držící pravou nohou (červený) měsíc. Dolní pole zlaté a na něm pruh bílý pošikem položený, v němž jsou 2 zl. hvězdy, kolčí helm pod korunou s přikryvadly zl. modrými a stř. červ., dva rohy buvolové, pravý (zhora) stříbrný a červený, levý zlatý a modrý, mezi nimi lev polovičný drže červený měsíc. (Reg. královská. Odchylně trochu Král na str. 310.)

Bienenberg. Karel Josef z B. pocházel ze staré rodiny šlechtické, on sám byv povýšen (1769, 13. ledna) do rytířského stavu, dostal tento erb: Štít, jehož zpoděk žlutý jest rovnou čarou uťat a v něm ruka s ramenem držící meč. Ostatek jest křížem na čtvero rozdělen. V 1. a 4. poli modrém bílá krokvice posázená třemi včelami své přirozené barvy, v 2. poli červeném jest zeď stříbrná z kamene tesného a stínkami, za níž vyniká až po pás žlutý lev k pravé straně, s vyzdviženým ocasem a přední nohou meč držící, 3. pole bílé a v něm lev červený, k pravé straně obrácený, rozzuřený s rozdvojeným ocasem a vyplazeným jazykem, dva helmy otevřené s korunami a přikryvadly žlutými červenými a žlutými modrými, na pravém tři křížem přes sebe přeložené smrkové stromy nad levou dvě černá křídla a na nich bílé pruhy pošikem a pokosem s třemi včelami a mezi těmi křídly polovice žlutého lva meč držícího. (Rybička v Pam. arch. III, 207, Meraviglia tab. 1, též v Jak. sb.)

z Bílé, rod kdesi z Němec pocházející, jehož předek Jetřich „Pelar“ byl l. 1530, v držení Řehlovic a s Češkou byl ženat, od níž se potomstvo počestilo.*) Erb jich byl štít, na němž jsou tři znamení vzhůru postavená, prostřední jest ostrev, jež má po pravé dva suky, ale po levé jeden, ostatní dvě jsou sekery zvláštního způsobu (beile), tak že na začátku topůrka jsou tři háčky jako zuby u klíče. Nad otevřenou helmici jsou dvě křídla

*) O též rodině Mitth. NdBm. Exc. Cl. XXIV. 223.

a mezi nimi dotčená ostrev. (Miltner, Privatmünzen 15.) Tak i pečetilo l. 1587 sedm bratří z B. (Arch. DZ. VII, 1. Obr. viz Hrady XIV. na tab.)

Bilejovský z Bilejova viz Zakostelský.

Bílek z Bilenberka, rodina napřed Pražská a asi od r. 1570 Chrudimská. Jiří *Bílek*, děkan Staroboleslavský, Vácslav bratr jeho a příbuzní jich Jiří *Vykročil*, konšel Kutnohorský a Vácslav V. bohoslovec obdrželi (1630, 6. listopadu) moc, aby se psali z *Bilenberka* a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravo modrý, v levo bílý; v modrém poli u zpodu vršek o třech pahrbcích barvy míšené zelené a žluté, z něhož vyniká až pod pás stařec celý šedivý, jemuž brada a vlasy až k pásu visí, drže levicí nádobu pozlacenou, jejíž hrot se do levého pole ohýbá, v bílém poli na příč červený pruh, v němž se vidí dotčený hrot nádoby; helmice turněská s zl. korunou král. s přikryvadly modrými bílými a bílými červenými, nad tím bílé křídlo orličí roztažené, v němž uprostřed věnec vavřínový své přirozené barvy, v němž dvě zelené palmy zeleným kroužkem objaté se vidí. (Obraz trochu odchylný v Hradech XIV. na tab.)

Ale erb teň se synu jeho Janovi Vácslavovi nijak nelíbil. Když tedy l. 1661, 20. dubna povýšen do rytířského stavu, vyžádal si nový erb, totiž červený štít, na něm na příč bílý pruh, v jehož prostředku jest štítek červený a v témž štítku u zpodu 3 bílé pahrbky, na nichž stojí stříbrný lev Český drže kotvici, turněská helmice s korunou a přikryvadly bílými červenými, nad tím dvě křídla na příč rozdělená, pravé (od vrchu) červené bílé, levé bílé červené. (Reg. král. Rybička ve Věstníku uč. spol. 1883.) Bílkové žili ještě ke sklonku 18. století.

Jakub *Bílský* měšťan Tábořský obdržel (1599, 15. května) povolení aby se mohl psáti z *Bílška* a k tomu dán mu tento erb: Štít na příč polovičný, v zpodním zlatém poli hlava medvěda s kusem krku jako uřatá své přirozené barvy, majíc kroužek stříbrný v nose skrze dírky neb chřípě provlečený a ve svrchní polovici 3 pruhy jednobarevné, černý, žlutý a bílý. (t. j ta polovice je na 3 díly rozdělena, tak že je pruh nad pruhem), koruna zlatá královská, z níž táž hlava medvědí vyniká. (Reg. král.)

Král popisuje na str. 282 erb *Bielských z Bielitz*, totiž štít polovičný, horní pole červené, dolní modré a v něm zlatá ryba. Klénodem jsou dva rohy červený a modrý.

Týž popisuje na str. 360 erb *Bielských z Jezírka*, totiž štít červený a na něm bílou sekeru se zl. toporem. Klénodem jest červené, bílé a červené péro.

Bín z Karlova v. Kapoun.

Antonín *Binago*, rodilý z Milána, dobrodruh, jenž to přivedl na kom. radu, obdařen (1628, 17. února) erbem, totiž štít na příč polovičný, ve vrchním poli žlutém černá rozkřídlená orlice majíc korunu na hlavě a hledíc k pravé, zpodní pole rozděleno na dvě části, v pravém bílém jsou dvě písmena B I, levé jest červené, nad helmicí otevřenou koruno-

vanou vyniká táž orlice celá. L. 1638 dosáhl stavu rytířského starožitných rodin. (Reg. král.)

Bírka z Hotendorfu. Bratří Vavřinec a Kašpar z Hotendorfu obdrželi l. 1493 obdarování klále Vladislava na erb, totiž: Štít modrý a v něm krk jelení s hlavou a rohy, přikryvadla zlatá modrá a na helmě bez koruny ruku zbrojnou vyzdviženou, ana rohy srncovy v poli drží. (Paprocký o st. ryt. 340.)

Birš z Úžlebi. Král Ferdinand obdařil (1542, 11. ledna) Jana Birše erbem a aby se psal z Aužlebi. Erb byl takový: Štít na dvě rozdělený, přední strana modrá, v níž jest had stočený, maje na hlavě růžový věnec a druhá strana žlutá, v níž jest od zpodku skála, na kteréž na zadních nohách kuna své přirozené barvy proti hadu stojí, majíc obojček zlatý na hrdle, helm s točenicí a feflíky modrými, žlutými a černými s přikryvadly týchž barev, nad tím dvě křídla orlova vzhůru stojí, pravé žluté a levé modré, mezi nimiž jest kuna celá na zadních nohách stojíc, majíc zl. obojček na hrdle a věnec růžový na hlavě a držíc v pravé noze přední hada stočeného a druhou levou přes nohu k věnci sahá. (Reg. král.)

Biskup z Dorndorfu v. Arpin.

z Bissingen rodina německého původu. Tři bratří Bissingerové obdrželi (1431, 19. září) potvrzení svého erbu, ale není známo, jestliže byli téhož erbu. První do Čech přišel (před r. 1636) Jan Oldřich nařiz. nejvyšší a povýšen (1647, 14. června jmenuje se Jan Bedřich) do Říš. panského stavu. Vymřeli na samém konci 18. st. Erb jich vytesaný v kostele Čimelickém jest tento: Štít křížem na čtvero rozdělený. V prvním poli červeném je zbrojná ruka držíc jakousi květinu s 3 lupeny, v 2. a 3. černém jest zlatý gryf krácející, drže v levých pazourech meč, ve 4. červeném jest zl. koruna, z níž vyčnívají dvě pára pštrosová (bílá), uprostřed štítu jest štítek modrý a na něm dvě zlaté kosy, přikryvadla červená bílá a černá zlatá, tři helmice s korunami, na pravé týž gryf, na prostřední tři pára, jedno bílé, dvě červené a na levém kolečko s 10 praporci červené barvy. (Soupis Písecka str. 44, Meraviglia tab. 58, Ottův Slov. Naučný IV, 106).

Bláha z Chotětova. Václav B., král. rychtář v Hradci Králové byl, jak se zdá, snad nějakým palatinem vyzdvižen do vladyckého stavu. V matrikách Hradeckých slove poprvé r. 1677 de Chotowa a Michal B. slove v matrice u sv. Jiljí v Praze k r. 1695 de Chuttenthal. Rafael Tadeáš B. z Ch. učinil r. 1702 slib dědičné věrnosti (Kn. 561 v arch. m. Prahy) a píše se 1724 de Bláha. (Matr. u sv. Jakuba.) Jet tedy totožný s Rafaelem, jenž obdržel 1721, 29. května erbovní list z České kanceláře. Erbu jeho nebylo možno se dohledati. Viz J. P. Radoslický, Rodiny erbovní. Ve Vídni 1919.

Bledinové z Fialového kamene měli na štítě ruku a rameno v lokti ohnuté, ano drží sekeru sahající do prostředku vrchního kraje. Tak pečetil (1636) Jan Adam Bledina. (Arch. mus.)

z *Blna*. Majestátem d. 1528, 22. září dán Šimonovi jinak Marklovi z Blna tento erb: Štít polovičný, v pravo modrý, v levo červený a v prostředku ruka oděná, ohnutá, loktem do modré, náramenkami do červené polovice štítu docházející, v té ruce drží dýku ostřím přes modrou polovici štítu, helm s přikryvadly modrými a červenými, nad tím dvě křídla, pravé červené a druhé modré a mezi nimi jest v prostřed ruka nápodobně jako v štítu ohnutá a v ruce dýku ostřím přes křídlo červené, loktem do červeného, náramenkami do modrého křídla dosahující. (RKP.)

Blouský z Lumenšteina. Majestátem l. 1616, 10. května povoleno Eliášovi a Václavovi bratřím *Blouským*, Matouši Pavlovi *Žakavskému* a Janovi *Velvarskému*, aby se mohli psáti z Lumenšteina a dán jim tento erb: Štít červený, u jehož zpodku skála bílá, na kteréžto skále lev žlutý k pravé straně obrácený, avšak hlavou k levé s úsív otvřenými, jazykem vyplazeným, ocasem vyzdviženým, přikryvadla žlutá červená, koruna zlatá, z níž vynikají tři péra pštrosová, červené, žluté a červené. Jiným majestátem d. 1634, 8. září polepšen erb Eliášovi a připuštění k němu Jakub Theodosius *Včelín* a Daniel *Koránek*. Nový erb byl takový: Lvovi se dala koruna a ocas rozdvojený, přidaly se turněský helm, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, koruna, křídla orlí, barvou na přič rozdělená, pravé červené a bílé, levé žluté a černé a mezi nimi včelička. (Reg. král.)

Blouský z Palatynu. Předek této rodiny M. Ondřej B. z P. pocházel z Blovic byl pak v Plzni a usadil se r. 1588 v Praze. Tohoto roku psal se již z P., ale není známo, kdy a od koho nabyt vladectví. Erb této rodiny byl tento: Štít pošikem od pravého horního koutu dolů na tři pole rozdělený, vrchní a zpodní červené a v něm bílý lev vzpjatý, prostřední pole modré a v něm tři dvojnásobné lilie žluté barvy, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot dvě křídla proti sobě, pravé bílé a v něm pruh pošikem (z dola nahoru) červený s třemi liliemi levé červené s bílým pruhem pokosem též s třemi liliemi a mezi těmi křídly pětilistá růže (žlutá?) a na ní žlutý kříž. (Erbovník Salmovský.) V jiných erbovnících se malovaly jiné barvy. V Jak. sb a u Krále na str. 305 je zpodní pole modré, z křídel je pravé modré a pruhy podle barev štítu, pruh je v Jak. sb. bílý tak jako u Krále na str. 304, kdež jsou zase obě křídla červená.

Asi od r. 1642 vyskytuje se rodina Blouských, která se nepíše ani z Lumenšteina, ani z Palatyna a pečtila následujícím erbem: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli lev a v obou k pravé straně obrácený, v 2. a 3. pruh pošikem od dolního pravého koutu nahoru a v témž pruhu kulička, za klénot jsou dvě křídla s pruhy na nimi a kulička. Tak na pečetěch Jana Františka 1713 a 1739.

Bogner z Peclínovce v. Kozel.

Bohdanecký z Polehrad v. Polehradský.

Bohl z Montbachu Jan povýšen (1721, 13. července) do rytířského stavu kr. Č. a polepšen jeho dosavadní erb, totiž:

Štít modrý, v němž u zpodu zelená skála, na níž jest granátové jablko připoprasklé, něco výše je (bílý) potok pošikem od levé, otevř. helm pod korunou s příkr. bílými modrými, nad tím modré rameno rukou vyzdvihujíc granátové jablko. (Reg. královská, Král na str. 310.)

Bohuš v. Velvarský z Lumenšteina.

Bohutský z Hranic. Majestátem daným 1614, 21. června stvrzeno Janatovi Bohutskému, aby se psal z Hranic a měl erb jako měli Šturmové z Hranic (viz to), poněvadž Oldřich Š. z H. otce jeho n. Jana Bohutského, měšténina Nového města Pražského, k erbu přijal. (Reg. král. ve Vidni.)

Bochouřové z Polkenšteina pocházeli z městské rodiny v Třeboni usedlé. Lukáš Bochouř nadán (1570, 7. března), aby se psal z Polkenšteina a dán mu erb: Štít od vrchu pravé strany dolů k levé pošikem rozdělený, vrchní pole modré, zpodní bílé, v němž u zpodku tři pahrbky neb trávníček zelený, na kterémž stojí pták noh rozkročenýma zadníma nohama, s ústy rozzavenými, s červeným jazykem vyplazitým, s roztaž. křídly k pravé straně obrácený a ke skoku se maje, a to po celém štítě, tak že je bílý v modrém a modrý v bílém. Nad štítem kolčí helm s přikryvadly bílými modrými, točenice týchž barev a nad ní půl půl ptáka noha, jako ve štítě. (Rybička ve Věstníku Uč. Spol. r. 1883, chybně popisuje Král na str. 280.)

z Bochova. Erb jim 1433 daný převeden r. 1599 na Bystřické. (Viz to.)

z Bochova. Erb těchto malovaný nachází se v arch. mus. mezi rod. spisy takto: Štít polovičný, pravá polovice žlutá, levá černá, korunovaný helm otevřený a nad tím polovičný gryf (černý) k pravé straně obrácený maje jazyk vyplazený a přikryvadla černá a žlutá. (Tak i v Jakubičkově sbírce.) Jest to erb Bochovcův z Bochova, staré to rodiny.

de Bois je rodina, jak se zdá francouzského původu. Filibert de Bois byl l. 1585 zlatníkem v Menším městě Pražském, tam přišel ok. l. 1614 ještě František de B. z Flander. Potomek jednoho z nich Samuel Ignác byl hejtmanem na Zbiroze a Točnice a dal si vytesati kámen na pohřeb, na němž je jeho erb, totiž štít křížem na čtvero rozdělený, v prvním a 4. poli Český lev, v 2. a 3. ostrev o 6 sucích, nad korunovanou helmici dvě křídla rozpeřená na obě strany. (Soupis Rokycanska str. 14.)

Bojakovský (i *Bujakovský*) *z Knurova*, příjmení rodiny tuším polské, která přebývala v 17. st. až i do 19. na Moravě a později též v Čechách. Erb jejich byl štít polovičný, jehož pravá polovice byla bílá a levá červená a přes celý štít se černý kamzík k pravé straně vzhůru vyskakující spatřuje; klénotem pak jest týž kamzík, příkr. červená bílá. (Rybička v Kobrově Nauč. Sl. X, 109, Meraviglia na tab. 2., Kadich-Blažek tab. 8.)

Bok z Hermsdorfu příjmení Slezské rodiny, jejíž erb byl tento: Štít stříbrný a na něm červený jelen v kroku k pravé obrácený s rohy

o 10 parozích, helmice s korunou a červ. stříb. přikryvadly; z koruny vyniká červený polovičný jelen. (Kadich na str. 12, Blažek na str. 9, Král na str. 328.)

Boleslavský z Ostrova v. Daník.

Boleslavští z Rittersteina jsou prý rodina z Polska pocházející. Majestátem d. 1774, 24. března dosáhli stavu rytířského v kr. Č. a hesla z R. Erb jich je štít polovičný, v pravém zlatém poli je polovice černé orlice rozkřídlené, mající korunku na hlavě, levé pole rozděleno na tři pole na příč, spodní je barvy bílé a v něm tři modré růže, prostřední je červené a v něm zlatá koruna, horní je zlaté a v něm červená koruna knížecí; tyto dvě koruny prostrčeny jsou mečem, jehož rukověť je v třetím poli a ostří vychází z knížecí koruny, nad štítem dvě helmice s korunami a příkr. černými zlatými a červ. zlatými, na pravé je orlice s korunou, na levé bílá volavka držící v noze bílé pero mezi dvěma rohy barvami na příč dělenými, pravým zlatým červeným, levým černým zlatým. (J. Hendrych v Zprávě Včely Čáslavské 1885 str. 33. Meraviglia na tab. 2.)

Boos z Valdeka příjmení staré rodiny Porýnské od r. 1790 v stavu Říšských hrabat. Majestátem d. 1698, 10. září propůjčen Janovi B. z V. a v Montfurtě stav panský starožitný v kr. Č. a polepšen tento erb:

Štít polovičný, od pravé dolů pošikem dělený, nahoře červený a dole bílý. Ve spodním poli u čáry dělicí tři červené nárožní kameny s 3 kříži na rozích, ve vrchním poli 3 bílé hvězdy s bílými kříži, helm s korunou a příkr. červenými bílými, dvě křídla složená barvami pošikem dělená červená a bílá a na nich znamení, jako na štítě. (Reg. královská, rozuměj, že znamení oboje viděti na vrchním křídle.) Meraviglia (str. 107 na tab. 58) popisuje a zobrazuje erb trochu jinak a kameny jako pražky, tak i Král na str. 152, snad proto, že si l. 1790 erb měnili. V Čechách byl platný ovšem erb z r. 1698.

Matyáš *Borbonius* známý lékař a básník rodem z Kolínce*) majestátem d. 1596, 21. března obdařen titulem z *Borbenheimu* a tímto erbem: Štít polovičný, jehož pravá polovice je černým pruhem na příč rozdělena, horní pole nad ním černé, dolní pod ním žluté a v každém dvojnásobná lilie, v levé polovici tři bílých růží jedna nad druhou postavených; kolčí helm s točenící a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, za klénot dvě křídla orličí proti sobě postavená, pravé zlaté s dvěma liliemi, levé červené třemi bílými růžemi ozdobené. (Rybička v ČČM. 1889 str. 477. Srov. Paměti jeho vydané Akademii.)

Borč z Georgenberka v. Seidl.

Borek z Prušova v. Prušek.

Boreňský neb *Boryňský z Roztropic*. Rodina tato ze Slezska pocházející a pak i na Moravě osedlá měla za erb na červeném štítě hrad o dvou věžích bílé barvy i s branou, přikryvadla týchž barev a za klénot

*) Kniha 559 arch. města Prahy f. 1.

těž znamení jako na štítě. (Kadich tab. 8., Blažek tab. 5., Jak. sb. Král. na str. 163.)

Bormanové z Louchu nosili štít na příč polovičný, v horním poli ptáčka v levo obráceného, ve spodním tři břevna od levé k pravé. Tak na pečeti r. 1558. (Kolář z Arch. DZ. IX, 1.)

Bornemisa, rod z Uher, jenž byl v Čechách již od 16. století. Erb jeho polepšený byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli červeném bílý prostý kříž na třech kopcích, 2. pole modré a v něm hvězda o šesti paprscích, 3. modré a v něm pošikem od pravého dolního koutu bílý pruh a v něm tři červené růže se žlutými jádry, 4. pole modré, u jehož spodku skála, na ní dřevěný člun, na němž holub (pelikán) prsa svá do krve trhající; uprostřed korunovaný žlutý štítek a na něm černý orel, nad štítem koruna a dvě helmy s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými na pravé dvě černá křídla proti sobě a mezi nimi bílý kříž, na levé dva modré rohy a mezi nimi žlutá hvězda. (Jak. sb.)

z Bornu. Majestátem d. 1768, dán Ignácovi Bornovi rytířský stav kr. Č. starožitných rodin a vysazen jeho erb, totiž:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm tři zlaté stěly, jedna vedle druhé a tuleji vzhůru, 2. a 3. pole červené a v něm bílá labuť k pravé straně obrácená stojí, nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly žlutými modrými a červenými bílými, na pravém helmě, tři pštrosí péra žluté, červené a bílé, na druhém bílá labuť sedící.

Jozef z B. obdržel majestátem d. 1773, 1. května panský stav kr. Č. Tito páni měli s předešlými stejný erb, jen že měli o prostřední helm více. Na témž byla koruna a z ní vyniká vrchní tělo mužika v černém kabátu a s černou špičatou čepicí drže pravicí kladivo a levicí 3 stěly. (Reg. král.)

Vincenz z Borotína obdržel (1534, 6. února) erb: Štít blankytný a v něm jsou dvě pěnkavy zlaté barvy k sobě obrácené, na ostrvi sedící, helmici s přikryvadly blankytnými žlutými a nad tím dvě pěnkavy. (Reg. král.)

Borovanský z Borovan. Rodina tato, vyskytuje se od 17. století, děkujíc za vladectví nějakému cis. palatinu. Majestátem l. 1657, 16. června povýšeni do stavu rytířského, aby se psali také ze *Šternfeldu* a polepšen erb jich takto: Štít shůry polovičný, u jehož spodku jest pahrbek zelený; dělicí čarou jest borovice z téhož pahrbku vyrostlá; pravé pole nahoře žluté a pod ním červené a v tom poli korunovaný lev své přirozené barvy, má je jazyk vyplazený, ocas rozdvojený, jsa k levé straně obrácen a na dotčeném pahrbku ležící se spatřuje, levé pole u zpodu černé a v něm dvě hvězdy o šesti paprscích, nad tím však žluté, v němž černá orlice korunovaná, k pravé straně rozkřídlená, otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, nad tím dvě křídla orličí barvami na příč rozdělená, pravé červenou a bílou, levé černou a žlutou, mezi nimiž je černá orlice k levé straně obrácená. (Rybička

v Pam. arch. IVa, 69, chybně popsáno u Krále na str. 312.) V Jak. sbírce jest vyobrazen erb jich štít celý červený, dole zelený pahrbek, z něhož vyrostla borovice, po obou její stranách stojí na pahrbku bílá holubice; klénodem jsou dvě červená křídla proti sobě a mezi nimi borovice. Snad je to jejich prvotní erb před polepšením.

Borovští z Borové byli potomci městské rodiny Čáslavské snad z Borové pocházející. Řehoři Borovskému povoleno majestátem (1535, 18. února), aby se psal z Borové a dán erb: Štít červený a v něm půl berana bílého s předníma nohama, drže hlavu k vrchu, přikryvadla červená bílá, kolčí helm a nad ním otočník neboli věnec zelený, z něhož vyniká půl berana bílého. (Reg. král., Meraviglia tab. 130, Král v Hradech XII, Pam. arch. V, 358.) Téhož erbu nabyli pak i Písečtí a psali se z Borové. S popisem shoduje se Král na str. 336. Erb ten přestal na samém Řehořovi, ač Borovští bez erbu až do 17. st. v Čáslavi zůstávali. (Viz moje Děje Čáslavě na str. 185.)

Borovští z Borové rozdílní od Čáslavských obdrželi skrze majestát (1546, 19. září) erb: Štít pošikem rozdělený, spodní pole zlaté a v něm tři dubové listy (zelené), ve vrchním poli tři pruhy, bílý, modrý a bílý, za klénot dvě křídla orlí proti sobě, pravo modré, v levo bílé a v každém pruh zlatý pošikem, v nichž se vidí po třech dubových listech. (Reg. král.) S tím se shoduje popis Kolářův z ruk. Vídenského 8330 kromě, že vysvětluje znamení na štítě tak, že to jsou tři listy z jednoho stonku vycházející s kořenem uříznutým. Erb ten dostal l. 1546 Baltazar a podobného nabyt (1552, 23. ledna) Václav B. z B. Moravan. Potomci onoho přijatého l. 1554 do stavu rytířského žili v Čechách, tohoto na Moravě.

Bos z Ehrenšteina v. Straka.

Tycho Brahe, slavný hvězdář († 1601), jehož tělo v Týnském kostele Pražském odpočívá, má na památném penízi l. 1595 bitém tento erb: Štít, na němž pruh svislý, helm, dva rohy tuším s kroužky okolo nich a hadovitými ozdobami, mezi nimiž je podlouhlý předmět. (Miltner, Privatmünzen, tab. III, 17. Hrady X. tab.) Ale na jeho podobizně (r. 1592, Časop. Př. St. Č. IX ku str. 112) jest vyobrazen docela jiný erb, zdánlivě polepšený, ale starší než předešlý, s nímž se srovnává jen l. pole (bílý pruh na černém) a klénot pravého helmu.

Burjan *Brambouzský z Rozšteina* obdržel l. 1613 erb: štít na dél polovičný, v levém poli tři pruhy na pokos k prostředku vzhůru, dva červené, prostřední bílý a v něm růže o 6 květech červených, v pravé též 3 pruhy, prostřední červený, ostatní bílé a ve vrchním bílém růže toliko o 6 květech červených, též v rozdělení téhož štítu tolikéž růže, levá polovice bílá a pravá červená se spatřuje, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými, koruna zlatá, z níž 2 křídla proti sobě roztažená vycházejí, jedno každé 3 pruhy dolů s hůry obrácené (pokosem a pošikem) majíc, u levého dva červené, prostřední bílý a v něm růže o 6 květech červených, u pravého dva bílé a prostřední červený, v kterémž pro-

středním červ. růže týmž způsobem jako v druhém křídle se vidí, a mezi těmi křídly půl lva zlatého s rozloženýma nohama a vyplazeným jazykem od levé strany k pravé obráceného a vzhůru vyzdviženého se vidí. (Reg. královská.)

Martin *Branický z Maršovic* obdržel (1538, 25. ledna) erb: štít červený, v němžto od spodku skála, na kteréž skále leží špalek lípový se 2 suký a uprostřed toho špalku větev neboli ratolest se 3 listy lípovými vzhůru stojící, helmice s přikryvadly červenými bílými a nad tím týž špalek jako ve štítě. (Reg. král.)

Král popisuje erb *Bredimuských (?) z Luženburka* (str. 309) totiž červený štít bílý, pruh a na něm černé kotve, tak i zbarvené křídlo. Jméno je pochybné.

Brazdymský ze Svémyslic v. Čachovský.

Brazdymský z Jenšteina v. Koutský.

Břečtan z Poněšic v. Pekárek.

O *Bredách* se ani nezmiňují. Obr. v Hradech VIII. na tab.

Brechlár z Troskovic. Majestátem d. 1813, 13. března povýšen Josef Brechler, držitel Litně, do šlechtického stavu a obdržel erb:

Štít na příč dělený polovičný a horní polovice zase dělená, pravé pole bílé a v něm modrá hvězda, levé zlaté a v něm černá orlice se zl. pysky. V dolní polovici modré je na zeleném trávníku hrad, totiž hradba s cimbuřím a otevřenou hranou, za níž vynikají dvě věže též s cimbuřím; nad štítem jsou dvě helmice s korunami a příkr. bílými modrými a zlatými černými, na pravé dvě bílá křídla rozložitá a mezi nimi modrá hvězda, na levé tři péra pštrosová, prostřední žluté a ostatní černé. (Meraviglia str. 217 a tab. 2.)

Břekovec Šotnovský ze Zavořic. Majestátem d. 1580, 12. března při-puštění Vavřinec *Břekovec*, a Václav *Deklivo* (de Clivo) měšťané Staroměstští a Jakub *Holý* měšťan Kutnohorský k erbů Škrétův a Poliův a potvrzen jim tento erb: Štít polovičný, ve vrchní bílé polovici pruh červený vzhůru postavený a v něm bílá lilie, spodní rozdělené na čtyři pruhy též vzhůru postavené, žlutý, černý, bílý, červený, helm s korunou (ta přidána) a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, rohy týmiž barvami napříč rozdělené a mezi nimi bílá lilie. (Reg. král.) Vyobrazení erbů Holých Miltner, Privatmünzen tab. XVII.

Bremer z Altenberka. Majestátem d. 1602, 15. května obdržel Bartoloměj B. měšťan z Znojme majestát, aby se psal z Altenberka a vysazen mu tento erb:

Štít polovičný, v pravo černý, v levo zlatý; přse oboje stříbrný střemen a v každém rohu štítu po zlaté růži (zlato v zlatě!), kolčí helm s přikryvadly zlatými černými a čern. bílými, točenice týchž barev a na ní (vynikajíc) postava Justice, majíc růžový oděv (nikoliv červený) a zlatý opasek, nahá ramena, držíc v pravici meč a v levici zlaté váhy;

na hlavě má zavítí (turban) zlaté a černé. (Reg. královská, Kadich-Blažek 14, tab. 9; Král na str. 271.)

Břeník z Hamvršteina v. Loukovský.

z Bretfeldu měli šlechtictví od r. 1770 a užili v témž století povýšení. Erb jejich byl štít červený, v němž byl žlutý pruh pošikem od horního koutu pravého dolů a na témž pruhu tři modré lilie dvojnásobné, v ostatních dvou polích bylo o jedné bílé kotvici; přikryvadla modrá žlutá a bílá červená, za klénot byla tři pštrosová péra, žluté, červené, bílé. (Jak. sb. Král na str. 304.)

Břevnovský z Břevnova. Měli prý erb štít polovičný, v pravo červený, levá půle zase na příč dělená, zhora bílá, zdola černá. Klénot dva rohy bílý červený a červený bílý na příč dělené. Tak Král na str. 261.

Březina z Birkenvaldu. Majestátem d. 1757, 4. května povoleno Janovi Václavovi Felixovi Březinovi, nákladníku v Praze, aby se psal z Birkenvaldu a dán mu tento erb: V štítu modrém muž divoký stoje máje ledví (nahé) a hlavu zeleným listím ověnčené, ruku levou v bok podepřenou, pravou pak drže stromek březový, kolčí helm, točenice s přikryvadly bílými modrými a bílými červenými a nad tím vyniká březový stromek. (Rybička v Pam. arch. IV a 68, též Jak. sb., Král na str. 317.)

Březský z Greifenberka v. Albin.

Březský z Ploskovic. Majestátem d. 1534, 25. dubna povoleno Václavovi *Těškotovi*, Jiříkovi *Strakonickému*, Michalovi *Březskému*, Václavovi *Folbovi*, Janovi *Voljovi* a Janovi *Brtnovi*, aby se psali z Ploskovic a dán jim tento erb: Štít na dvě rozdělený, vrchní pole zlaté a dolní blankytné napodobné zdi s stíny a mezi těmi stíny muž v zlatém poli stojící v župici husarské blankytné barvy s výložky zlatými, jsa opásán bílým feflíkem, pravou rukou šavli tureckou aneboližto husarskou dobytou přes hlavu k ráně a levou rukou pošvu k boku připásanou držíci, máje okolo hlavy otočnick modrý se dvěma leticemi neboli rozestřenými ocasy, přikryvadla modrá žlutá a za klénot muž týmž způsobem, co ve štítě. (Reg. král.) S tím se shodují pečeti r. 1584 a 1614, též Jak. sb. a z části Král na str. 317.)

z Briaumontu rodina francouzského (valonského?) původu, z níž Jan Pavel sloužil císaři vojensky. Za to, že pomáhal povaliti kníž. Frydlantského, obdržel l. 1639, 5. února majestát z Říšské kanceláře na panský stav, ale erb jeho se tu nepopisuje. Pečeť Anny Jidmily (snad jeho dcery), vdané Vrochynové nachází se při kšaftu jejím (1661, 3. dubna, Arch. DZ. IV, 6.), je to štít na čtvero křížem rozdělený; v 2. a 3. poli jsou tři pruhy pošikem od pravé k levé, v 1. a 4. ruka s ramenem v lokti ohnutá, v levo obrácená, ana drží kolmý meč dobytý s hvězdou o 6 špicích na ostrém konci a v pravo a v levo od čepele je po hvězdě.

Brijfaut (Bryfo) ze Slavětína příjmení rodiny patrně původu francouzského. Majestátem d. 1756, 30. ledna přijat Štěpán B. do stavu

rytířského, dovoleno mu, aby se psal po svém statku Slavětíně a vysazen mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm na zeleném pahrbku bílý bolub stojící a vyletující, 2. a 3. pole červené a v něm bílá krokev, ostatek je vyplněn zlatými hvězdami totiž jednou po každé straně krokev a třetí v též krokevi, 2 ot. helmy s korunami a přikryvadly bílými modrými a žlutými červenými, na levém bílý holub na zeleném pahrbku, na pravém dvě slonové trouby, pravá modrá, levá červená a mezi nimi zlatá hvězda. (Reg. královská, Meraviglia na str. 3 a tab. 2 a Král na str. 297.)

Břínští z Poksdorfu měli na štítě kozla stojícího v pravo obráceného a za klénot dva kozlí rohy.

Brod z Jevišovic, erb jich prý černá koruna a klénot paví kyta. Tak Král na str. 338.

Brodský z Koberovic v. Nefestyn.

Brodský z Lošánek v. Lošánecký.

Jan *Brodský* obdařen (1539, 23. prosince), aby se mohl psáti z *Nového mlýna* a dán mu tento erb: Štít na přič polovičný, vrchní polovice modrá, spodní červená, z níž od spodku roh levý jelení se sedmi parožky až do vrchu modrého pole v prostředku nabarvený vyniká, helm s přikryvadly modrými červenými a nad tím týž roh jelení. (Reg. král.)

Brodský z Větčina. Majestátem d. 1561, 29. listopadu dovoleno Václavovi a Havlovi bratřím *Kouřimským* a Matyáši *Brodskému*, aby se psali z Wietczina a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž žlutá plechovice na pravou ruku vzhůru stojí, kolčí helm s přikryvadly žluté a modré barvy, nad tím dvě péra pštosová popelaté barvy, mezi kterýmiž se táž plechovice vidí. K témuž erbu přijati Jan *Rabínek* z Českého Brodu a Jiří *Hrdík* od Kutné hory, což majestátem d. 1610, 19. dubna stvrzeno. (Reg. král., též Jak. sb. Král na str. 364, kdež je také připojen *Kalenda* z V. Obraz erbu v Soupise Českobrodská na str. 15. Viz i Záruba.

Brosius z Horšteina v. Tahlo.

Brožovský z Pravoslav. Císař František povýšiv Františka Kašpara Brožovského do stavu šlechtického (1811, 4. ledna) vysadil mu tento erb: Štít polovičný, v pravé polovici modré úl včel na zeleném trávníku, v levé bílé polovici však zeď zbořená s 5 stínkami a na prostřední z nich sova sedící se spatřuje, helm otevřený s přikryvadly modrými žlutými a bílými modrými, koruna, z níž lev bílý pod korunkou vyniká. (Rybička v ČČM. 1864, str. 97.)

Brtín z Ploskovic v. Březský.

Brudrle z Deblína. Císař Rudolf povolil (1576, 25. April) Mikuláši Brudrlovi Moravanu, aby se psal z Deblína a vysadil mu tento erb:

Štít modrý, v němž „potvora mořská jinak sphinx“ svým tělem rybím bez ruky majíc korunu zlatou na prostovlasé hlavě, nad štítem helm

s točenici a přikryvadly modrými žlutými a nad tím táž sphinx. (Arch. šlechtický ve Vidni.)

Brumar z Egru, z Lehenšteina. Erb jich prý štít na příč polovičný, ve vrchním modrém poli dvě žluté lilie, ve spodním žlutém jediná lilie modrá. Klénot vynechán. (Tak Král na str. 282.)

Znameníť zvonař *Brykcí z Cimberka* obdržel l. 1571 vladectví, měl v erbu svém na štítě stojícího lva na skále, an drží mezi předníma nohama zvon, nad helmici dvě křídla rozložená a mezi nimi týž zvon. (Vyobrazení v Soupise Příbramska na str. 176.) Potomci jeho podrželi jméno jeho za přijmení; poslední tuším zemřel r. 1733 v Slaném.

Bryknar z Brukšteina, rodina německá, jež se psávala Bruckner. Od císaře Maximiliana vyzdvižení do stavu rytířského. (Starý seznam v arch. býv. dvorském.) Jan první z nich v Čechách obývající byl tlumočnickem krále Vladislavovým. Erb jich byl štít modrý, v němž zlatá koruna o 3 stěnkách, z níž vyniká jelení hlava s krkem též zlatá a v pravo obrácená, klénotem jsou jelení rohy, každý o 4 parozích též zlaté. (Král na str. 329 a pečeti Albrechtovy 1563 v arch. býv. dvorském a 1574 v arch. DZ. XVI, 8.)

Bucek z Levenfeldu. Erb té rodiny byl prý štít trojdílný, prostřední pole červené a v něm lev drže v jedné noze meč a v druhé věnec s růží, ostatní pole žlutá a v nich černý pruh od pravé dolů. Klénot polovičný lev. (Tak Král na str. 304.)

Buček z Heraltic. Erb rodiny této (od r. 1810 v rytířském stavu) byl tento: Štít polovičný, vrchní pole bílé a v něm zlatý had maje za hlavou křídlo bílé a jsa stočený v oválu tak, že má ocas v ústech, v témž oválu kladivo, spodní pole bílé a v něm tři červené pruhy pošikem od pravé strany dolů. Klénotem je ruka držící kladivo.

z Buče, z Buči. Majestátem d. r. 1528 dán jest erbovní list Ctiborovi „z Buče“, jehož Albrecht „z Buče“ přijal za svého přirozeného strýce a tento erb: Štít na tré rozdělený, svrchní čtveř černá, prostřední bílá a spodní brunátná, v němžto (štítě) jelení rohy své barvy s dvanácti parohy s pozlaceným konci, nad tím štítem helm turnéřský s přikryvadly černými bílými brunatnými s pozlacenými kraji a nad tím tři pera pštrosová černé, bílé a brunatné s pysky pozlacenými. (Reg. král.) S tím souhlasí pečť Ctiborova z r. 1531. K témuž erbu pak přijati Jiřík a Jan bratří *Dolíkové* a Tomáš *Piskoř*, aby se psali z Buči a dán jim (1532, 23. května) týž erb, jako jest popsán.

Budčovský z Budčova v. Škronský.

Budínský z Vyšetína v. Rvačovský.

Bukovský z Neudorfu (neb z Nejdorfu). Albrecht Václav Smiřický zadal (1612) prosbu k císaři, aby Jeronym *Bukovský* (regent jeho statkův), Jan *Floryan*, Václav *Semilský* a Adam *Náchodský* jsouce u předkův Smiřických ve slubách, byli obdařeni znamením erbovním a vladectvím. Císař k tomu svolil 28. srpna a dne 3. září vydán na to majestát. Erb